במה בהמה פרק חמישי שבת

והא איכא חציצה. פירש בקונטרס שטבעת מקוע בשיר במוזק ואין המים נכנסים שם ואומר ר"י דלריך לומר שפעמים מסיריס אותן ועושים מהן מלאכה בפני עלמן שאם כל שעה היו קטועים בצואר הבהמה היה הכל משיב כלי אחד ולא הוי תלילה וה"ל פור"מ פירש והא איכא חלילה לפי שהוא דבוק בצואר הבהמה:

בשריתכן. להכי לא מוקי לה ממחוללין דאין דרך השיר להיות קן:

טבעת שהתקינה לחגור בה מתניו. נראה לר"י דהיינו לחגור מלבשיו שהן רחבים ואוגדם כנגד מתניו בטבעת בעין שפי' בקונטרס לקשור בה את כתפיו:

היא של אלמוג וחותמה של מתבת.

ואי"ת והא יש בה מים קיבול מקום מושב המותם וי"ל דאין זה מים קיבול דאמרינן מים קיבול העשוי למלאות לא שמיה מים קבול:

והתניא מחט בין נקובה בין אינה נקובה. נראה לר"י דלא פריך אליב' דאמי דאיכו הוה מפרש שאינה נקובה היינו שניטל חוליה או עוקלה אלא אליב' דרבא פריך דלדידיה לא מלינן לפרש הכי כדמוכח בריש כל הכלים (לקמן קכג.) ותימה לר"י דכיון דלא ידע המקשה דמיירי בגלמי א"כ אלאו הכי מקשה ליה לרבא כדפריך בריש כל הכלים (ג"ז שם): והוא

איכא חציצה. פירש בקונטרס שטבעת מקוע בשיר במוזק ואין המים נכנסים שם ואומר ר"י דלריך לומר שפעמים מסיריס אותן ועושים מהן מלאכה בפני עלמן שאם כל שעה היו קטועים בצואר הבהמה היה הכל משיב כלי אחד ולא הוי תלילה וה"ל פור"מ פירש והא איכא חלילה לפי שהוא דבוק בצואר הבהמה:

בשריתכן. להכי לא מוקי לה ממחוללין דאין דרך השיר להיות קן:

טבעת שהתקינה לחגור בה מתניו. נראה לר"י דהיינו לחגור מלבשיו שהן רחבים ואוגדם כנגד מתניו בטבעת בעין שפי' בקונטרס לקשור בה את כתפיו:

היא של אלמוג וחותמה של מתבת.

ואי"ת והא יש בה מים קיבול מקום מושב המותם וי"ל דאין זה מים קיבול דאמרינן מים קיבול העשוי למלאות לא שמיה מים קבול:

והתניא מחט בין נקובה בין אינה נקובה. נראה לר"י דלא פריך אליב' דאמי דאיכו הוה מפרש שאינה נקובה היינו שניטל חוליה או עוקלה אלא אליב' דרבא פריך דלדידיה לא מלינן לפרש הכי כדמוכח בריש כל הכלים (לקמן קכג.) ותימה לר"י דכיון דלא ידע המקשה דמיירי בגלמי א"כ אלאו הכי מקשה ליה לרבא כדפריך בריש כל הכלים (ג"ז שם):

בבאין מנוי אדם לנוי בהמה ורב יוסף אמר הואיל ואדם מושך בהם את הבהמה מי לא תניא מקל של בהמה של מתכת מקבל טומאה מה טעם הואיל ואדם רודה בהן ה"נ הואיל ואדם מושך בהן: וטובלן במקומן: והאיכא חציצה א"ר אמי בשריתכן לימא ר' אמי כרב יוסף סבירא ליה דאי כר' יצחק (נפחא מ) דאמר בבאין מנוי אדם לנוי בהמה כיון דריתכן עבד בהו מעשה ופרחה לה טומאה מינייהו דתנן כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה סבר לה כרבי יהודה דאמר מעשה לתקן לאו מעשה הוא דתניא ר' יהודה אומר לא אמר שינוי מעשה לתקן אלא לקלקל במתניתא תני במחוללין שאל תלמיד אחד מגליל העליון את ר"א שמעתי שחולקין בין טבעת לטבעת אמר לו שמא לא שמעת אלא לענין שבת דאי לענין טומאה דא ודא חדא היא ולענין טומאה דא ודא אחת היא והתנן טבעת אדם טמאה וטבעת בהמה וכלים ושאר כל הטבעות טהורות כי קאמר ליה איהו נמי דאדם קאמר ליה ודאדם דא ודא אחת היא והתניא טבעת שהתקינה לחגור בה מתניו ולקשר בה בין כתפיו טהורה ולא אמרו טמאה אלא של אצבע בלבד כי קאמר ליה איהו נמי דאצבע קאמר ליה ודאצבע דא ודא אחת היא והתנן טבעת של מתכת וחותמה של אלמוג טמאה היא של אלמוג וחותמה של מתכת טהורה כי קאמר ליה איהו נמי כולה של מתכת קאמר ליה ועוד שאל שמעתי שחולקין בין מחט למחט אמר ליה שמא לא שמעת אלא לענין שבת דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא ולענין טומאה דא ודא אחת היא והתנן מחט שניטל חורה או עוקצה טהורה כי קאמר ליה בשלימה ובשלימה דא ודא אחת היא והתנן מחט שהעלתה חלודה אם מעכב את התפידה טהורה ואם לאו טמאה ואמרי דבי ר' ינאי והוא שרישומה ניכר כי קאמר ליה בשיפא קאמר לי' ובשיפא דא ודא אחת היא והתניא מחט בין נקובה בין אינה נקובה מותר לטלטלה בשבת ולא אמרינן נקובה אלא לענין טומאה בלבד הא תרגמא אביי אליבא דרבא בגלמי: מתני' חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה בו זברים יוצאין לבובין רחלות יוצאות שחוזות כבולות וכבונות העזים יוצאות צרורות רבי יוסי אוסר בכולן חוץ מן הרחלין הכבונות רבי יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב:

גמ'

בבאין מנוי אדם לנוי בהמה ורב יוסף אמר הואיל ואדם מושך בהם את הבהמה מי לא תניא מקל של בהמה של מתכת מקבל טומאה מה טעם הואיל ואדם רודה בהן ה"נ הואיל ואדם מושך בהן: וטובלן במקומן: והאיכא חציצה א"ר אמי בשריתכן לימא ר' אמי כרב יוסף סבירא ליה דאי כר' יצחק (נפחא מ) דאמר בבאין מנוי אדם לנוי בהמה כיון דריתכן עבד בהו מעשה ופרחה לה טומאה מינייהו דתנן כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה סבר לה כרבי יהודה דאמר מעשה לתקן לאו מעשה הוא דתניא ר' יהודה אומר לא אמר שינוי מעשה לתקן אלא לקלקל במתניתא תני במחוללין שאל תלמיד אחד מגליל העליון את ר"א שמעתי שחולקין בין טבעת לטבעת אמר לו שמא לא שמעת אלא לענין שבת דאי לענין טומאה דא ודא חדא היא ולענין טומאה דא ודא אחת היא והתנן טבעת אדם טמאה וטבעת בהמה וכלים ושאר כל הטבעות טהורות כי קאמר ליה איהו נמי דאדם קאמר ליה ודאדם דא ודא אחת היא והתניא טבעת שהתקינה לחגור בה מתניו ולקשר בה בין כתפיו טהורה ולא אמרו טמאה אלא של אצבע בלבד כי קאמר ליה איהו נמי דאצבע קאמר ליה ודאצבע דא ודא אחת היא והתנן טבעת של מתכת וחותמה של אלמוג טמאה היא של אלמוג וחותמה של מתכת טהורה כי קאמר ליה איהו נמי כולה של מתכת קאמר ליה ועוד שאל שמעתי שחולקין בין מחט למחט אמר ליה שמא לא שמעת אלא לענין שבת דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא ולענין טומאה דא ודא אחת היא והתנן מחט שניטל חורה או עוקצה טהורה כי קאמר ליה בשלימה ובשלימה דא ודא אחת היא והתנן מחט שהעלתה חלודה אם מעכב את התפידה טהורה ואם לאו טמאה ואמרי דבי ר' ינאי והוא שרישומה ניכר כי קאמר ליה בשיפא קאמר לי' ובשיפא דא ודא אחת היא והתניא מחט בין נקובה בין אינה נקובה מותר לטלטלה בשבת ולא אמרינן נקובה אלא לענין טומאה בלבד הא תרגמא אביי אליבא דרבא בגלמי: מתני' חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה בו זברים יוצאין לבובין רחלות יוצאות שחוזות כבולות וכבונות העזים יוצאות צרורות רבי יוסי אוסר בכולן חוץ מן הרחלין הכבונות רבי יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב:

גמ'

ברגש לנועה ועשאה כמין טקלא שעושין לסרגין של סוסים: ולקשור בה בין כתפיו. כמי זרועותיו כראלייר"ש: טהורה. דהדר הוא לה כמובעת כלים ולא דמיא לאדם מושך בהם שאינו משמשם בה כלום אלא מונחת ועומדת לנועה ומיהו עם הרצועה מקבלת טומאה אבל אם היה נוטלה ומחזירה אינה מקבלת טומאה לעלמה: כי קאמר ליה איהו נמי. דא ודא אחת היא: דאצבע קאמר ליה. ולענין שבת יש חילוק: אלמוג. עני אלמוגים והוא נאה: טמאה. דבתר טבעת חזינן ופשוטי כלי מתכות טמאים: היא של אלמוג טהורה. דפשוטי כלי עץ הוא: אלא לענין שבת. לענין הוצאת שבת יש חילוק בין נקובה לשאינו נקובה דנקובה קתני חייב חטאת ובשאינה נקובה כגון איספיגל"א שהיא תכשיט קתני אינו חייב חטאת בפרק במה אשה (דף ס.): חורה. חור שלה: עוקצה. פוייינט"ש: הלודה. רוא"ירל"ש: והוא שרישומה. של מתכו מיכר דהוי כלי וטמאה. ל"א שרישומה של חלודה ניכר בנגד היינו עיכוב תפילה וטהורה: בשיפא. נישופת בשופינא שקורין ליפ"ש שאין בה חלודה: מותר לטלטלה בשבת. בתנר דהא חזיא ליטול את הקוץ ותורת כלי עליה: ולא אמרו נקובה. חלוקה להלכותיה אלא לענין טומאה בלבד דנקובה מקבלת טומאה ושאינה נקובה לא: הא תרגמא אביי. בפרק כל הכלים: בגלמי. שהוא גולם שנקצצה מן המוט ועומדת ליעקב המס הוא דכל זמן שלא נקבה אינה מקבלת טומאה דהא לא נגמרה מלאכתה ולענין טומאה כלי מעשה כתיב (במדבר לא) שנגמר כל מעשהו ומיהו לענין שבת שריא דזימנין דממליך עלה ומנח לה הכי ומשוי לה מנא לנטילת קוץ אבל מחט שנגמרה מלאכתה כגון איספיגל"א שאינה עומדת ליעקב דא ודא אחת היא לטומאה: מתני' מרדעת. בשטי"ל ומניחין אותו כל היום על החמור לחממו דאמרי אינשי חמרא אפילו בתקופת תמוז קריר ליה: שהיא קשורה בו. בגמ' מפרש: זברים. אילים: לבובים שחוזות כבולות וכבונות. מפרש בגמרא: צרורות. דליהן צרורות פעמים ליבש שמהדקן כדי שלא יחלבו עוד ויתעברו אז יהו שמנות לאכול ופעמים לחלב לשמור חלבן שלא יטיפטף לארץ וקושרין להם כיס בדליהן: ר' יוסי אוסר בכולן. דמשוי הוא: חוץ מן הרחלים הכבונות. שהוא שמירת צמרן שלא יטנף והוי להו תכשיט: יוצאות צרורות ליבש. ר' יהודה סבירא ליה כתנא קמא דלא משוי הוא ומיהו לליבש שפיר וליכא למיחש דלמא נפיל ואתי לאתויי אבל ליחלב דלא מיהדק שפיר חיישינן:

גמרא

מתניתא תנא במחוללין כלומר חלולין הן מלשון נובים אלו השירין והמים באין בהם מכל צד ואין שם שבירה וכיוצא בה אבל ריתוך שהוא חיקון וחיזוק לכלי מתכת כי האי גוונא אינו מעשה לטהר ולא מבטל הטומאה מעל הטבעת. **במתניתא תנא** (תוספתא פ"ה) א"ל לענין שבת בין **בין טבעת לטבעת** שיש עליה חותם לטבעת שאין עליה חותם אבל לענין טומאה כל טבעות דינם אחד ואסיקנא טבעת של אדם של אצבע של מתכת הכל דינם אחד לענין טומאה. **וכן נמי מחט שלימה שיפא** [נקובה ושאינה] נקובה הכל דינם אחד לענין טומאה ואם היא ניטל חרירה או עוקצה או העלת חלודה ומעכבת התפידה (או נקובה) [טומאה אינה] היא חלוקה בין מחט למחט והתניא מחט בין נקובה בין שאינה נקובה מותר לטלטלה בשבת [ולא אמרו כו'] **ושנינן הא תרגמה אביי** זו הברייתא אליבא דרבא דאמר מחט שניטל עוקצה או חרירה מדלענין טומאה לאו כלי הוא וטהורה היא לענין שבת נמי לאו כלי ואסור לטלטלה. מתניתא דקתני בין נקובה בין שאינה נקובה מותר לטלטלה בגלומי כלי מתכת היא כלומר עדיין גולם הוא חוט של ברזל ועדיין הוא צריך לנקבו ולחרר לו עוקם לעשותה מחט ועכשיו אין לה לא נקב ולא עוקם ואמרינן זמנין דמימליך עליה דהאי גולם ומשוי ליה מנא כמות שהיא אבל מחט שניטל חרירה שלה או עוקצה לבין גרוטאות זריק לה: **[מתני'] חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה לו כו'.** אוקמה שמואל בשקשורה לו מע"ש וקיי"ל כוותיה ומתניתא מסייעא ליה. **נתינת מרדעת ע"ג חמור** דבריי הכל

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פ"ט מהל' כלים הלכה י:
יג ב ג שם הלכה ט:
יד ד מיי' פ"ג מהל' מקוואות הלכה טו:
טו ה מיי' פ"ט מהל' כלים הלכה י:
טז ו שם הלכה ט:
יז ז מיי' פ"ד מהל' כלים הלכה ז:
יח ח מיי' פי"ל מהל' כלים הלכה יד:
יט ט שם הלכה טו:
כ י מיי' פ"ב מהל' שבת הלכה י סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שם סעיף ז:

רב נסים גאון

והא איכא חציצה. בראש מס' (עירובין דף ד) אמרו חציצין דאורייתא נינהו דכתיב (ויקרא טו) ורחץ במים את כל בשרו שלא יהא דבר חוצץ בין מים לבשרו. ותיקר דילה במס' (סוכה דף ו) בפרק א' ובמס' מקוואות בפ' ט': **הא תירגמא אביי בגלומי.** ותמצא עיקר דיבור זה בפ' כל הכלים (ד' קכג) הניטלין בשבת. **ואני אבאר לך פירושו כי** ראיתי פירוש להרבה מן החכמים. מחט נקובה שנגמרה מלאכתה אם ניטל עוקצה **התחנבא** שלה שהוא פי המחט או חרירה הוא מקום הנקב כבר אין לה תקנה ויצאה מתחרת כלי ותיאשו הבעלים ממנה ולפיכך שנינו בה טהורה כי מעת שניטל עוקצה אר

רבינו חננאל

הטבעות טהורות. **ואוקמה ר' יצחק נפחא בבאין מנוי אדם** כלומר טבעת אדם היתה ונעשה עתה שיר לבהמה. **ואוקמה רב יוסף הואיל ואדם** מושך בהן פי' פעמים שמכניס אדם אצבעו באותו השיר ומושך בה הבהמה שנמצאת טבעת העשוי לאצבעו של אדם כמו מקל בהמה של מתכת טמאה מפני שמחזיקה אדם ורודה בה כו'. **וטובלן במקומה. והא עביד חציצה** כלומר כיון שהשירים הללו נושכין זה לזה הרי מקום הנשיכה סתום ואין המים באין בהם. **ופריק ר' אמי בשריתכן** כלומר ריתכן באור והטבילן במים בעודן השירין כמו גחלים לוחשות שהמים באין אליהם מכל צד. **ואמרינן האי פירוקא דר' אמי דלא כר' יצחק נפחא היא** דאי אליבא דר' יצחק נפחא טבעת של בהמה יורד לקבל טומאה אפי' אם יחשב עליה להיות של אדם וטבעת של אדם אינה עולה מידי טומאה להבטל מעליה תורת כלי אלא בשינוי מעשה כדתנן כל הכלים יורדין לידי טומאתן כו' ואי בשריתכן הנה עשה בהן מעשה ונסתלקה תורת כלי מעליהן ואין צריכין לא הזאה ולא טבילה (כי בעינן) **[ושנינן] מעשה לסלק תורת כלי מעליהו מעש' לקלקל** כגון

מסורת הש"ס עם הוספות

ס) כלים פכ"ה מ"ט נקמן נח: סוכה יג: קדושין נט. [מגמות פמ:], ב) תוספתא דכלים (כ"מ) פ"ב, ג) כלים פי"ב מ"ל, ד) תוספתא שם, ס) נקמן נט: כלים פי"ג מ"ל, ו) נקמן קכג. כלים שם מ"ה, ז) כלים שם, ח) נקמן קכג. [תוספתא שם], ט) [נקמן סב. קנו: קכג. עירובין פח: פסחים יג: סוכה יט. מגומה קי. נ"מ כב. פ: קן. קט. בכורות נה. ועי' סוכה כ': ומגומ' שם ד"ה השן], י) כלים פ"ב מ"א (ועיין לקמן סז סע"א), כ) כלים פרק כו מ"ט, ל) לקמן קכג, מ) עיין תוס' לעיל מט: ד"ה לא אמרו, נ) לקמן נג., ס) גר. נד., ע) [ועי' מוס' סוכה יב: ד"ה מהו דתימא ומנה שנתמנה שם על הגליון ויש לישב קלת].

גליון הש"ם

גמרא ושאר כל הטבעות. עי' כלים פ"ל מ"ג בר"ש ד"ה למעלה מן המשכה: **שם דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא.** עי' לקמן ס ע"ל מוס' ד"ה ומיהו כמ"ל: **שם בשלימה.** עי' לקמן ס ע"ל מוס' ד"ה מחט שגרת: **תוס' ד"ה היא של אלמוג וכו' לא שמיה בית קבול.** עי' לעיל ד' ח ע"ל מוס' ד"ה ועל שלר. סוכה דף יב ע"ב מד"ה מהו דתימא:

הגהות וציונים

ל) בדפו"ר ליתא וכן מתקו הגליון לקמן (הגו"צ ב) אולם בר"ח ובתוס' הרא"ש איתא: **מ)** בדש"ר ליתא (גליון): **נ)** צ"ל לו (יעב"ץ): **ל)** צ"ל **אמרו** (גליון) כ"ה בגמ' לקמן קכג ע"א: **ס)** צ"ל **הנאקה** אולם עיין בהגהות ר' שמחה מדעסויא לעיל נא ע"ב משמע "שנאקה" "ראנקה" מתחלפים ועי"ג רש"י לקמן קיב ע"א ד"ה קיטרא: **ו)** רש"ל כתב דהאי א"נ שייך אחר דיבור רודה ואינו דרש"י בא להשמיענו ענינו של מקל אבל דאי דמה שפי' רודה מכה ומיסרה אינו אלא לפי' אחד של רש"י ולא"נ פי' של רודה (שמכה) [צ"ל **שפנהינ** (ב"ש)] בו את הבהמה (גליון): **ז)** בכת"י נוסף צורף בהמה **היא: ח)** כלי **לטהר** בכך כצ"ל (גליון): **ט)** בוקל"א (בדפו"ר **בורלא**): **י)** יש להוסיף **דוקא** ליבש (ב"ש): **כ)** בדפו"ר **ליבא**. אולם לפנינו "ולליבא" ע"פ המהרש"ל דפו"ר:

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

גמ' מתניתין נמי דיקא. לקמן דהאי פירקא: אף באוכף. דאיכו נמי מהאי לחממה: **ובלבד שלא** יקשור לו מסריכן. פוטרא"ל דמיחזי כמי שרולה להטעינו משוי: רצועה תחת זנבו. פוסל"א שנותנים שם שלא תרד האוכף והמשוי על לוארה כשהיא יורדת לעמק והמסרך שלא תרד על זנבה כשהיא עולה על ההריס: מהו ליתן מרדעת. ולא לגאת לרה"ר אלא בחצר ומפני הגיגה: ה"ג אמר ליה מותר א"ל וכי מה בין זה לאוכף איתיביה כו'. כסבור הא דאיסתיק משום דלא לאגבת ביה דסבר אוכף נמי שרי ואומיגיה מברייתא דאסור ליטולה והשתא ליטול אמרת לא להניח מיבעי' דדמי כאילו צריך להטעינה משוי: כרביה. רב: טרסקל. סל מלא שעורים תולין לה בצוארה ופיה נתון לתוכו ואוכלת ותענוג בעלמא הוא שלא תטרח לשוא לוארה לאדון: **צער.** שלא ליה: **מרדעת מותר.** לצערא היא הלכך אורחה בהכי ולאו משוי הוא: **לשמעתא דרב.** דשרי בטרסקל: **אבא.** [פ"ב] מבני כמו אבא למלכא (בראשית מא): שמואל קרי אריוך על שם שהיה בקי בדיינין ושופט כמלך הסופט על האדון לשון ריכא מלך (ב"ב דף ד.): **והא רב נמי אמרה.** לכיון דשרי בטרסקל כ"ש מרדעת: **מאי שנא מאוכף.** שאסור ליטול וכ"ש להניחו: **דנפיל ממילא.** כדקתני מוליכו ומביאו לאגר והוא נופל מאליו: **כאן לחממה.** מרדעת צריך לחממה ומותר משום לער דליכה אבל נטילת אוכף אינו אלא שנאמר מצעוד יום ואי לא שקיל ליה לא איכפת לן שהרי הוא יכנע מאליו דאמרי אינשי וכו': **בזנב שועל.** שמולין לו בין עיניו שלא ישלוט בו עין: זהרורית. לגר: **בכים שלו.** שמולין לו בחמתו לקבל זוב ולבדוק מנין ראותיו שאינו תכשיט לו: **בכים שבדדיהן.** לקבל חלב הנוטף אי נמי שלא ישרטו דדיהן על הקוליס שהיו דדיהן גסין: **בחסום שבפיה.** שחוסמין אותה שלא תרעה בגדות אחרים וכשמוציאין למקום מרעיתם נוטלין אותה הימנה: **בסנדל שברגליה.** שעושין לה סנדל של מתכת שלא יזיקום האבנים: **קמיע.** כתב לרפואת חולי: **מומחה.** שריפא כבר ג' פעמים: **וזה חומר בבהמה מבאדם.** קס"ד השתא דלקמיע קאי דאמרינן לקמן בפרק במה אשה יולאה (ד' סא). שהאדם יולא בקמיע מומחה וכל הני דקתני לא תלא הוא אלא מאשתי וסנדל שמירת גופה הוא שלא משאתי וסנדל משום דדילמא מיסתליף ואתי לאתויי: **אגד שעל גבי המכה.** ליכא למימר אתי לאתויי: **קשישין שעל השבר.** בהמה שנשבר בה עצם עושין לה דפין מכאן ומכאן וקושרים אותן שם והן מעמידין העצם שלא יוד אחר ואחר עד שמתאבר: **ובשליא המדולדלת בה.** שלתה מקלתה: ופוקקין לה זוב. אבל כשאינו פקוק אפי' באבר לא תלא מפני שהעיגבל שבתוכה מקשקש ומוליד קול לכך פוקק בצמר או במוכין שלא יקשקש העיגבל שבתוכה: זוג מישקלי"ט. עיגבל. בגדולים: ומטיילת. בתותו זוג באבר אבל לא תלא בו לרה"ר כדמפרש לקמן בפרקין (דף מ.): דמיחזי כמאן דלאזל לחיגגא: מאי לאו. בסייחים גדולים קאמר דלותן אריוך ואין להם לער לשוא ולאכול מע"ג הקרקע ותולה להן טרסקל לתענוג וקשיא לשמואל: אלכודוסיתן גדוהין ולותן קטן ויש להם לער לשוא ע"ג הקרקע ולאכול:

דומיא

גמ' אמר שמואל [א]והוא שקשורה לו מע"ש אמר רב נחמן מתני' נמי דיקא דקתני [ב] אין החמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו היכי דמי אילימא שאינה קשורה לו כלל פשיטא דילמא נפלה ליה ואתי לאתויי אלא לאו שאינה קשורה מע"ש מכלל דרישא שקשורה לו מע"ש ש"מ תניא נמי הכי [ג] חמור יוצא במרדעת בזמן שקשורה לו מע"ש [ד]ולא באוכף אע"פ שקשורה [ה] לו מע"ש רבן שמעון בן גמליאל אומר אף באוכף בזמן שקשורה [ו] לו מע"ש ובלבד שלא יקשור לו מסריכן ובלבד שלא יפשול לו רצועה תחת זנבו בעא מיניה רב אסי בר נתן מר' חייא בר רב [ז] אשי מהו ליתן מרדעת על גבי חמור בשבת אמר ליה [ח]מותר א"ל וכי מה בין זה לאוכף אישתיק איתיביה [ט]אוכף שעל גבי חמור לא יטלטלנה [י] בידו אלא מוליכה ומביאה בחצר והוא נופל מאיליו השתא ליטול אמרת לא להניח מיבעיא אמר ליה ר' זירא שבקיה כרביה סבירא ליה דאמר רב חייא בר אשי אמר רב תולין טרסקל [יא] לבהמה בשבת וקל וחומר למרדעת ומה התם דמשום תענוג שרי הכא דמשום צער לא כל שכן שמואל אמר מרדעת מותר [יב]טרסקל אסור אזל ר' חייא בר יוסף אמרה לשמעתא דרב קמיה דשמואל א"ל אי הכי אמר אבא לא ידע במילי דשבתא ולא כלום כי סליק ר' זירא אשכחיה לר' בנימין בר יפת דיתיב וקאמר ליה משמיה דר' יוחנן נותנין מרדעת על גבי חמור בשבת א"ל [יג] יישר וכן תרגמה אריוך בבבל [יד] אריוך מנו שמואל והא רב נמי אמרה אלא שמעיה דהוה מסיים ביה ואין תולין טרסקל בשבת א"ל יישר וכן תרגמה אריוך בבבל דכולי עלמא מיהת מרדעת מותר מאי שנא מאוכף שאני התם דאפשר דנפיל ממילא רב פפא אמר כאן לחממה כאן לצננה לחממה אית לה צערא לצננה לית לה צערא והיינו דאמרי אינשי חמרא אפי' בתקופת תמוז קרירא להו [טו] מיתיבי [טז] לא יצא הסום בזנב שועל ולא בזהרורית [יח] שבין עיניו [יט] לא יצא הזב בכים שלו ולא עזים בכים שבדדיהן ולא פרה בחסום שבפיה ולא סייחים בטרסקלין שבפיהם לרה"ר [כ] ולא בהמה בסנדל שברגליה ולא בקמיע אע"פ שהוא מומחה וזו [כא] חומר בבהמה מבאדם אבל יוצא הוא [כב] באגד שעל גבי המכה ובקשישין [כג] שעל גבי השבר ובשליא המדולדלת בה [כד] ופוקקין לה זוג בצוארה ומטיילת עמו בחצר קתני מיהת ולא סייחין בטרסקלים שבפיהם לרה"ר [כה] לרה"ר הוא דלא הא בחצר שפיר דמי מאי לאו בגדולים ומשום תענוג לא [כו]בקטנים ומשום צער דיקא נמי דקתני

דומיא

והוא שקשורה לו מע"ש. רס"י פי' לקמן [ב] דבקשורה מע"ש הוי מלגאת החמור אבל באינה קשורה מע"ש הוי משאוי ועוד יש לפרש דבאינה קשורה מע"ש מיחזי כמתכוין להוצאת המרדעת וה"ר פור"ת פירש דמיחזי כאילו מתכוין להוליך הבהמה למקום רחוק:

אילימא שאינה קשורה לו כלל פשיטא. ולא בעי למפרך דמריש אמעינן לה דקתני בזמן שהיא קשורה הא אינה קשורה לא דדרך משניות כן במסכת ע"ז (דף לה.): אלו דברים אסורין באכילה כבשים שדרכן לתת לתוכן יין כו' ובפיפא (שם דף לט.): קתני ואלו מותרים באכילה כו' וכבשים שאין דרכן לתת כו' ובפרק אלו טרפות (חולין דף מ.) קתני אלו כשרות אע"ג דאיכא מיעייהו דשמעי' מריש [ב] ות"מ ובפשוט מריש דבקשורה מעכרע שבא מירי מדאיצטריך למיתני בזמן שהיא קשורה דבאלו הכי הוה ידעי' דאירי בקשורה דאי באינה קשורה פשיטא דאסור דילמא נפלה ואתי לאתויי דקאמר הכא אילימא כו' אלא ודאי בזמן שקשורה מע"ש קאמר וי"ל דמריש לא תפשוט דאדרבה ה"א דלהכי תנא בזמן שהיא קשורה לאשמעי' דאפי' קשורה בשבת אלא לא תנא ליה ה"א דוקא בקשורה לו מע"ש אבל בקשורה בשבת לא קמ"ל להכי דייק מסיפא:

מהו ליתן המרדעת ע"ג חמור בשבת. ואין לאסור משום דאין כלי ניטל אלא לדבר הניטל [ג] דבהמה משיבא לדבר הניטל כיון דיכול למוסכה ולהוליכה בכל מקום ורב אסי בר נתן דבעי אם לאסור אין לפרש משום דמיחזי כרולה להוליך הבהמה למקום רחוק דל"ק היכי דייק דמאן דאמרי דאין טרסקל כ"ש מרדעת. ואין לפרש נמי דבעי למיסר בחלר אמו רה"ר כדאמר גבי אשה בפ' במה אשה (לקמן דף סד.): דגבי בהמה לא גזרו כדאמרינן בסמוך גבי זוג ומטיילת עמו בחלר אלא נראה לר"י דטעמא משום טרחא דשבת ואע"ג דשריא קלוף בפ"ב דביצה (דף סג.) התם יש לה לער ביותר מ"מ לא שרי אלא בי"ט אבל בשבת אסור [ד]:

אוכף שע"ג החמור. וא"ת ויתיר האוכף ויערב ויטול דלאמר בפ' כל כתבי [ה] גבי הימה בהמתו טעונה טבל כו' וי"ל דהתם מיירי בשקין שאוכל הבהמה דאתקלקל אבל מתמת האוכף לא תוכל הבהמה דאתקלקל לכך לא אמרינן:

תולין טרסקל. וא"ת ותאמר משום דמשמתם בבגע"ו כי היכי דאסור להניח נר על גבי דקל בשבת [ו] משום דמשמתם בממונו [ז] וי"ל דהתם מנענע הענפים אבל הכא אינו מנענע הבהמה בכך ורב אסי גרסי נתן דבעי למיסר אפסר [ח] משום דילמא אתי להשתמש בבגע"ו (ת"י):

אריוך. שם מלך דכתיב אריוך מלך אלסר (בראשית יד) ונקטי' טפי משאר מלכים לפי שמובלע בו לשון אריי: **דשמעיה דקא** מסיים בה בו. אע"ג דקיי"ל [ט] כרב באסורי היינו לגבי שמואל לחודיה אבל הכא ר' יוחנן דקי"ל כוותיה לגבי רב [י] קאי כשמואל ובריתא דאוכף נמי קיימא כשמואל אתאי דמשני כאן לחממה כאן לצננה ומתני' [יא] דאין סכין ומפרכסין לבהמה דמייתי לקמן נמי פליגא אדרב דפירש בקונטרס [יב]: **מאי** לאו בגדולים ומשום תענוג. וא"ת ומאי קושיא דילמא הכא מיירי בטרסקל שנתלה מע"ש אבל לתלות בשבת אפי' באחר אסור ותירץ [יג] דדייק מדנקט רה"ר גבי טרסקל טפי משאר דכולהו נמי ברה"ר מיירי אלא נקט רה"ר דבאחר מותר בכל ענין:

כגון

מסורת הש"ס עם הוספות

א) לקמן לד.; ב) [מופסי פ"ס], ג) [בכתבות מב: וש"נ], ד) [מולין עו:], ה) [מופסמ"ל פרק ס], ו) [לעיל יח:], ז) לקמן סד.; ח) עי' בכ"מ מולין מה.; ט) לקמן סא., י) נד: ד"ה כדאמרן, כ) [מולין מב. וע"ש בתוס' ד"ה ניקב ותוס' נד. ד"ה ולאו כשמות כולהו בגיטין וקל"ס], ל) לעיל מג., מ) לעיל דף מה., נ) [בכורות דף מט:], ס) ביצה ד., ע) לקמן עמוד ב ד"ה לא דגמר.

אחר התוספות

גליון הש"ס

[מכת"י רש"י ד"ה אבא. חברי. ע' פסחים דף קיט ע"ב בפירש"י ד"ה אכא]:

הגהות וציונים

א) צ"ל שקשור (יעב"ץ) וכ"ה בכת"י וראבאונים (דק"ס): ב) כת"י בר אשי (וכ"ה בר"ף ובראש"ש ועוד ראשונים וכ"ה נכון, דק"ס): ג) כת"י לא יטלנו בידו אבל מוליכו ומביאו (וכ"ה נכון, דק"ס) וכ"ה בטוש"ע סימן שח ס"ש: ד) [גיר' העורוך קרסטל וכן איתא ברי"ף] (גליון): ה) כת"י קריר ליה (וכ"ה ברש"י לעיל נב ע"ב ד"ה מרדעה): ו) [פי' לשון של זהורית שתולין לסוס משום עין עורן] (גליון): ז) תיבת "ולרה"ר" ליתא בכת"י, ועיין תוד"ה מאי דגריס ליה: ח) ברש"י איתא וזה, וכ"ה בגמ' לקמן עמוד ב (וכ"ה בתוספתא): ט) צ"ל אבל יוצאת היא (דבש תמר, וכ"ה ברי"ף וברא"ש סימן ד): י) [גיר' העורוך בעדך קש ובקשקשין] (גליון) וכ"ה בטור ס' שה: כ) כת"י השופט את העם: ל) [ובחולין עו ע"ב פרש"י על שם אריוך מלך אלסר כמ"ש תוס' כאן ובמנחות לח ע"ב פרש"י כמו גור ארי' יהודה ולהכי קרי לשמואל אריוך דקי"ל הלכתא כשמואל בדינא ובקדושין לט. לא פרש"י כלום] מ"כ טעם אחר דאריוך מלך היינו דהלכה כוותיה בדינא כמו דינא דמלכות' אלסר נוטרקיקן אל אסר כלומר חוץ מלענין איסור' דאין הל' כותי' אלא כרב (גליון): מ) צ"ל שנתחמם (מהרש"ל דפו"ר): נ) לשון תוס' חולין פד ע"ב ד"ה כסוי. דאין לדמות טורח יו"ט לשבת, ועיין לקמן קלט ע"ב במשנה: ס) צ"ל בתרא דף קנד ע"ב (גליון): ע) צ"ל ביו"ט במקום "בשבת" (מהר"ם בנעט, דבש תמר): פ) צ"ל אפשר (גליון) (וכ"ה מהר"ם בנעט): צ) ומתניתא: ק) בתוס' הרא"ש איתא וי"ל: ר) נראה ד"קרצטל" הוא הנכון כדאיתא בערוך וכן להלן בסמוך:

עין משפט נר מצוה

כא א ב מיי' פ"כ מהל' שבת הל' י סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שה סעיף ז:

כב ג מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעי' מ:

כג ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ע:

כד ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף י:

כה ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף יא:

כו ז שם סעיף י:

רבינו חננאל

מוחר לדחות צער בהמה לתלות (קרצטל) [טרסקל] ב) בפיה משום תענוג הוא ור' יוחנן ושמואל אסרי וכן הלכה והני מילי בבהמות גדולות ומשום תענוג אבל קטנים דמשום צערא הוא ברה"ר אסורים לצאת הסייחין (בקרצטלין) [בטרסקלין] שבפיהם אבל בחצר שרי. מסורכו פי' חגורו: תניא יוצא אדם באגד שעל גבי (בהמה) [המכה]

רב נסים גאון

או חרירא אדם זורקה לכיר הגרוטאות ותראיא ממנה מלעשותה כלי וטהורה היא. ואם היתה מחט שאינה נקובה ויש לה עוקץ וכבר שיפה אותה ומיריקה ואע"פ שעדיין לא נקבה מפני שהיא רואיה ליטול בה את הקרץ הרי היא כחורת כלי וטמאה כמו הנקובה לפי שהנקובה רואיה לתפירה והיא רואיה להוציא בה את הקרץ וזו הוז שרץ בחורת טומאה כמו שאמרו אבל לענין טומאה דא ודא אותה היא ובבדומה לו אמרו בתוספתא (דב"מ דכלים פ"א) ואם מתחילה עשאו לכן אפי' פחות מיכן טמא ובבסטרא אמרו (מס' כלים פ"ד מ"ג) אי זו היא גסטרא כל שניטלו אזניה ואמרו בתוספתא (ב"ק דכלים פ"ג) ואם מתחלה עשאה בלא אזנים נידונית כחבית. ואשר אמרו בין נקובה ובין שאינה נקובה מותר לטלטלה בשבת ולא אמרו נקובה אלא לענין טומאה בלבד הוא דתירגם אביי אליבא דרבה בגלומי והוא ברזל תתוך שראויה להעשות מחט והואיל ויש לומר שאם יוצה בעלה לעשותה כלי יכול הוא לעשות כמו שאמרו דזמנין דמימליך עלה ומשוי לה כלי מותר לטלטלה בשבת ונחשוב אותה לענין טלטול כמו הכלים והיא כמו מחט נקובה לענין שבת אבל לענין טומאה לא והרי היא בחזקת טהורה עד שיגמור מלאכתה ותהיה כלי כמו שאמרו בתוספתא בסוף בבא קמא דכלים גולמי כלי מתכות הרי הן ככל הכלים אלא שהן טהורין: אמר

ליקוטי רש"י

והוא שקשורה לו מע"ש. גלי מתמול שיהא לריכה לכך שיהא לה למלגאת [לקמן נד: דע"י כאן בתוס']. **אוכף.** שול"ל בגע"ו [ב"ק יז:]. **אבא.** שמואל היה קורא לרב אבא לכבודו [ברכות מז.]. רב הכי הוה קרי ליה שמואל דרב הוה עדיף מיניה אי שמעתי אבא ואימא דגרסי אבא מכבי [חולין מה:]. רב [שמואל]

הוי קרי ליה הכי משום כבוד [שם לח.]. כך שמו של רב אלא בכבוד קורין אותו רב בגבל הכי כמו שקורין לרבי יהודה הנשיא בשמיטת חולין (קלו:) דאמרי' מאן ריש סידרא בגבל אבא אריכא ובבבל מיירי שהיה רב אחרון בדורו דאמרינן נמסכת נדה (כד:) [רשב"ם פסחים קיט:]. **יישר.** שפיר קאמרת [חולין עה:]. **אריוך.** קרי שמואל על שם אריוך מלך אלסר (בראשית יד) דהלכתא כוותיה בדינא [שם עו: דע"י כאן בתוס']. לשון מלך כמו (בראשית מט) גור אריה יהודה לטרף קרי לשמואל אריוך דקיימא לן (בכורות מט.) הלכה כשמואל בדיני כי היכי דלישא דאמלכותא דינא [מנחות לח:]. **בכים שלו.** כיס שעושין לזב ויקושרו לפי הפתח לקבל בו את הזוב [לעיל יא:]. **בקמיע.** שמתמרן וטוענין לרפואה [לקמן ס.]. **זוג.** לגני עדיל [שם נח.].

במה בהמה פרק חמישי שבת

כגון שהיה תחום שלה מובלע בו. ומ"מ לא המירו אלא דרך קרימה אבל לילך מעבר לבהמה ולרודפה לעיר לא:

תנאי היא. רב יהודה ידע שפיר דתנאי היא אלא דניחא ליה לבהמה: מאי זה חומר. אדם נמי לא נפיק אלא בקמיע מומחה לאדם: **אסנדל קאי.** וזה חומר דקמני ולא[מ] בהמה בסנדל שברגליה: **סכין.** שמן: **ומפרכסין.** גלדי מכה: **ומשום צער.** [ואפילו[מ] הכי לבהמה לא וקשיא בין לרב בין לשמואל דשרי במרלעת: **לא דגמר מכה.** שנתרפאה המכה וסיכה ופירכוס משום תענוג ולרב ודאי קשיא והיא מתניתא קמייתא דאוקיף נמי קשיא ליה דנמי נמי דלגיה[מ] ליכא צער תענוג מיהא הוא אלא רב מגא הוא ופליג[ו]: **שאחזה דם.** מגפודור"ל: **אין מעמידין בו.** אלמא אפילו צער נמי אסור: **גזירה משום שחיקת סממנים.** במידי דרפואה גזור דגנן דאי שרית שוס רפואה אתי למישרי שחיקת סממנים והוא איסורא דאוריתא דהוי טוחן: **אין מיקר לבהמה.** אין דרך להקר בהמה הלכך כולי עלמא ידעי דלרפואה קמיכוין ואתי למישרי שחיקת סממנים: **ומי גזרינן.** במקום פסידא כי האי גוונא: **חוץ לתחום.** קס"ל חוץ לתחום שלו היתה עומדת בהמה: **שהיה תחום שלה מובלעת בתוך תחום שלו.** דאוץ לתחום דקתני חוץ לתחום שלה שהבהמה המסורה לרועה הממיומד הרי היא כרגלי הרועה[מ] וזה הקורא לה בעליה ויכול לילך כגון שהוא שבת קרוב לאותו מקום ואפילו הכי לא יצאתה ממש בידיו הוא אל והיא יוצאה חוץ לתחומה אין לה אלא ד' אמות ומיהו קורא לה והיא באה אלא הוזהר הוא על תחום בהמתו ובלבד שלא יצאתה ממש בידיו: **תנאי היא.** דאיכא דלא גזר אמר רפואות אבו שחיקת סממנין: **שאבלה כרשינין.** הרבה[מ] ועל ידי אכילה מרובה אחזה חולי שקורין מיניזו"ל ורגילה להשתלשל ולהוליא רעי ומרילה: **בדי שתתרפה.** גרסינן הכא[מ] לשון ריפוי שיהיו מעיה רפויים בשילשול ומוציאה רעי: [מ]**לא יריצנה.** גזירה בכל רפואה אבו שחיקת סממנין: **דמיהדק.** דליכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאתויי: **תנאי שקלת מעלמא.** אינדת כולם שאין אתה מוצא תנאים שנחלקו בכך דאוקי הכי תרתי מתניתא' חדא כמר וחדא כמר: **תנאי היא.** במתניתין ר"מ אבי ר' יוסי אסר: **ליבש.** מיהדק שפיר ולענין משום נמי לא הוי משום לדורך גופה היא דאלבה בבלין. דאמרי הוא. **חוץ מן הרחילות** הכבונות. שהוא אמרלה אמרן אלא יוצאה ליה דנמי אתי לאתויי אבל לא יאכל מיהדק שפיר ולכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאתויי אבל לא יאכל מיהדק שפיר ולכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאתויי אבל לא יאכל מיהדק שפיר ולכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאתויי: **שקושרין** לחן בגגד זכרותן כו'. ולשון לטוין הוי אלא לקרב כמו וכל תבואתי תשרש (איוב לא) וכמוהו הרבה[מ]: **ממאי** מדקתני סיפא. עפי הוי ליה לאתויי כבולות דהוי ממש כעין זה אלא משוס דשמוזות הוי בריאה: **אמר מר ולא בקמיע אע"פ שהוא מומחה והא אנן תנן[מ] ולא בקמיע שאינו מומחה הא מומחה שפיר דמי ה"נ[מ] א שאינו מומחה והא אע"פ שהוא מומחה קתני מומחה לאדם ואינו מומחה לבהמה ומי איכא מומחה לאדם ולא הוי מומחה לבהמה אין אדם[מ] דאית ליה מזלא מסייע ליה בהמה דלית לה מזלא לא מסייע לה אי הכי מאי זה חומר בבהמה מבאדם מי סברת אקמיע קאי אסנדל קאי ת"ש[ב] סכין ומפרכסין[מ] לאדם ואין סכין ומפרכסין לבהמה מאי לאו דאיכא מכה ומשום צער לא[ג] דגמר מכה ומשום תענוג ת"ש בהמה שאחזה דם אין מעמידין אותה במים בשביל שתצטנן אדם שאחזו דם מעמידין אותו במים בשביל שיצטנן אמר עולא גזירה משום שחיקת סממנין אי הכי[מ] אדם נמי אדם נראה כמיקר א"ה בהמה נמי נראה כמיקר אין מיקר לבהמה[ה] ולבהמה מי גזרינן והתניא[ו] היתה עומדת חוץ לתחום קורא לה והיא באה ולא גזרינן דילמא אתי לאתויי אמר רבינא כגון שהיה תחום שלה מובלע בתוך תחום שלו ר"נ בר יצחק אמר שחיקת סממנין גופה תנאי היא דתני' בהמה שאכלה כרשינין[מ] לא יריצנה בחצר בשביל שתתרפה ורבי[ד] אושעיא[מ] מתיר דרש רבא הלכה כרבי אושעיא[מ]: אמר מר לא יצא הזב בכים שלו ולא עזים בכים שבדדיהן והתניא יוצאות עזים בכים שבדדיהן אמר רב יהודה לא קשיא הא דמיהדק הא דלא מיהדק רב יוסף אמר[מ] תנאי שקלת מעלמא תנאי היא דתנן העזים יוצאות צרורות רבי יוסי אוסר בכלן חוץ מן הרחילות הכבונות ר' יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא ליחלב ואיבעית אימא הא והא ר' יהודה ולא קשיא[ה] כאן ליבש כאן ליחלב תניא אמר ר' יהודה מעשה בעזים בית אנטוכיא שהיו דדיהן גסין ועשו להן כיסין כדי שלא יסרטו דדיהן: ת"ר מעשה באחד שמתה אשתו והניחה בן לינק ולא היה לו שכר מניקה ליתן ונעשה לו נס ונפתחו לו דדין כשני דדי אשה והניק את בנו אמר רב יוסף בא וראה כמה גדול אדם זה שנעשה לו נס כזה א"ל אביי אדרבה כמה א) גרוע אדם זה שנשתנו לו[מ] סדרי בראשית אמר רב יהודה בא וראה כמה קשים מזונותיו של אדם שנשתנו עליו סדרי בראשית אמר רב נחמן תדע דמתרחיש ניסא ולא אברו מזוני: ת"ר מעשה באדם אחד שנשא אשה גידמת ולא הכיר בה עד יום מותה אמר רב[מ] בא וראה כמה צנועה אשה זו שלא הכיר בה בעלה אמר לו רבי חייא זו דרכה בכך אלא כמה צנוע אדם זה שלא הכיר באשתו: [ז]זכרים יוצאין לבובין: מאי לבובין אמר רב הונא תותרי מאי משמע דהאי לבובין לישנא דקרובי הוא דכתיב[א] לבבתני אחותי כלה עולא אמר עור שקושרין להם כנגד לבם כדי שלא יפלו עליהן זאבים זאבים אזכרים נפלי אנקבות לא נפלי משום דמסגו בריש עדרא וזאבין בריש עדרא נפלי בסוף עדרא לא נפלי אלא משום דשמני ובנקבות ליכא שמני ותו מי ידעי בין הני להני אלא משום דזקפי חוטמייהו ומסגו כי דוו רב נחמן בר יצחק אמר עור שקושרין להן תחת זכרותן כדי שלא יעלו על הנקבות ממאי מדקתני סיפא [ז]והרחלים יוצאות שחוזות מאי שחוזות שאוחזין האליה שלהן למעלה כדי שיעלו עליהן זכרים רישא כדי שלא יעלו על הנקבות וסיפא כדי שיעלו עליהן זכרים מאי משמע דהאי שחוזות לישנא דגלויי הוא דכתיב[ב] והנה אשה לקראתו שית

מלשון שית זונה:

1234567 אח"ר

עין משפט נר מצוה

כו א מי"י פ"כ מהל' שבת הלכה יג טוש"ע א"ח סי' שס סעי' יז סמג"ע: כח ב ג מי"י פכ"א מהל' שבת הל' ג' סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שכח סעיף כב וסי' שלב סעיף ג: כט ד מי"י שם וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שלב סעיף ג וסעיף ד: ל ה ו ז מי"י פ"כ מהל' שבת הל' יב סמג שם טוש"ע א"ח סי' שה סעיף ו:

רבינו חננאל

ובקשישין: **תניא אדם שאחזו דם** מעמידין אותו במים בשביל לרפאותו מ"ט משום דנראה כמיקר אבל בהמה שאחזה דם אין מעמידין אותה במים כר' אמר עולא בהמה גזירה משום שחיקת סמנים. **ושחיקת סמנים תנאי היא** דתניא בהמה שאכלה כרשינין הרבה אין מרצין אותה בחצר בשביל לרפאותה ור' יאשיה מיקל והלכתא כוותיה דדרש רבא הלכתא כר' יאשיה והא דר' יאשיה מסייעא לשמואל. **מעשה** שנעשה נס ונפתחו שני דדין כשני דדי אשה כר' דוד שהיתה גידמת כר' פשוטות הן: **פי' תותרי** סמרטוטין של רקמה ושל משי שעושין על הבהמה ליפותה. **עולא אמר** עור שמעמידין להן כנגד לבן שלא יפלו עליהן זאבים משום דמסגו כי דוד ומסתברא כוותיה דתנן (בע"ז דף כט:) באיסורי הנאה ועורות לבובין ות"ר (שם דף לב.) איזהו עור לבוב כל שהוא קרוע כנגד הלב (וקרודה) [וקדורה] כמו ארובה כר. **שחוזות** מלשון שית זונה:

הגהות וציונים

מ) **הכא נמי** (דפו"ר): ג) [גיר' הערוך **ומפרכין** פי' מגרדין] (גליון): ג) כת"י כרשינין **הרבה** (וכ"ה ברי"ף וברא"ש סימן ג ועוד ראשונים, וכ"ה נכון דעיקר אכילתה של בהמה כרשינין הם וכמ"ש בחידושי הר"ן, וכ"ה ברש"י וצ"ל הפסק הנקודה אחר תיבת הרבה, דק"ס): ד) [צ"ל **יאשיה** וכן איתא בהרי"ף והרא"ש וכן העתיקו תוס' מ"ק י ע"ב ד"ה ואין] (גליון): ה) [צ"ל **יאשיה**] (גליון): ו) כת"י **עליו** (כמו שהוא בסמוך וכ"ה ברש"י): ז) [צ"ל **רבי** (גליון): ח) נדצ"ל **אולא** (באורות המים): ט) ע"פ המהר"ם (בדפו"ר ומשום"): י) נדצ"ל **דלצננה** (ב"ש): כ) עיין אות ג: ל) תיבת "הכא" ליתא בדפו"י: מ) דיבור זה שייך לפני ד"ה כדי שתתרפה: נ) צ"ל **ונפרטין** דדיהן (מהרש"ל דפו"ר): ס) בתוס' הרא"ש בחלב **שלהן אלא רוצה יבש בלא חלב** שרי: ע) נדצ"ל **ואינו** (באה"מ):

מסורת הש"ס עם הוספות

ב) [לקמן ס.], ג) [נ"ק נ:], ג) [מלה ים.], ד) [לקמן קנא. ותוספתא פ"י"ס], ה) [עיי"ז ל:: פסחים מה: ביצה יט. סנהדרין ס"ח.], ו) עיי"ז דף נ: וש"נ במסורת הש"ס, ז) ביצה לז: עיי"ש, ח) עיין רש"י בראשית טו ב שמות כז ג ב"מ לח. ד"ה והדבש, ט) פ"ל סי' ח.

תוספות ישנים

א) ונבראים רבה[ב] על פסוק ויהי אומן אם הלמה שנפטמו למדלי שני דדים כדדי אשה ליכא למיפכך הכי דהכי קאמר נמשכו אלא ס"ל שכר מניקה ומכלי ס"ל שכר לך לא הי' מוצא מניקה:

גליון הש"ם

גמ' **ולבהמה מי גזרינן והתניא.** ק"ל אלמא משום שחיקת סממנים דאוריתא גזרי אבל בתמומין דרבנן לא:

תורה אור השלם

א) לְבַבְתִּנִי אֲחֹתִי כַּלָּה לְבַבְתִּנִי בְּאַחַת מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד עָנָק מִצַּוָּארֹנָיִךְ: [שיר השירים ד, מ]

ב) וְהִנֵּה אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ שִׁית זוֹנָה וּנְצֻרַת לֵב: [משלי ז, י]

ליקוטי רש"י

ולא בקמיע שאינו מומחה. אבל בקמיע מומחה שרי דמכשיר הוא לאותה כאחד ממלבושיו [לקמן ס.]. **גזירה משום שחיקת סממנין.** דכל רפואה אמרו לעשותה בשבת היינו דליכא סכנה משום שחיקת סממנין ממקום שבת [ע"ז כח.]. דכל רפואה בשבת גזור בה דגנן משום שחיקת סממנין שהיא אב מלאכה מומן [ביצה יח.]. וכן כל דבר רפואה שאין מלאכה אלא שהוא הוא שגזרו חכמים בכל רפואות גזירה משום שחיקת סממנין [שם יא:]. **כרשינין.** מאכל בהמה ביו"ל אלא ע"ז [ביל יו:]. **צרורות.** דדיהן צרוכות פעמים ליבש שמהדקן כדי שלא יחלבו עוד ויתעבדו לו יהו שמנות לאכול ופעמים לחלב לשמור חלבן שלא יעפוש לאדם וקושרין להם כיס בדדיהן. **רבי יוסי אוסר בכולן.** דמשום הוא. **חוץ מן הרחילות** הכבונות. שהוא שמירה לאדם שלא יטוף והוי להו מכשיט. **יוצאות צרורות ליבש.** ר' יהודה סבירא ליה כמתא קמא דלאו משום הוא ומיהו ליבש דמיהדק שפיר וליכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאתויי אבל לחלב מיהדק שפיר ומיחש [שם נב: ועי' כאן במהרש"א ובמהר"ם]. **לבבתני.** משמע אם לבי אליך [שה"ש ד, ט]. **והנה אשה.** כמשמעה, ד"ל אחד מן אפיקורסים [משלי ז, י].

[מכאן שייך לדף נד.] **שית זונה.** כמו שתוסיפס (שמואל ב' י') כלומר ערות וזנה. **ונצורת לב.** כמו עיר נצורה (ישעי' ל) המוקפת כרכוס וכן לבה של זו מוקפת זימה אולת [משלי ז, י]. **רב נחמן בר יצחק אמר כו'.** אלא כגנים אלא כגנים שבדדיהן ונכנסת בה [מ"א ט, יג]. **שמבבנין אותו למילת.** מיום שנולד הטלה וטרמו אמו בלמיכה עושין כסות ומכנין אותו מפני בקרמים כדי שיהא אמו נקי [יחזקאל כו, יח]. כמו (גיטין יד:) מנחן כמנחי לנחי פרמוי"ל ויהוא [מיא] נפש שקורין ושקא שמחצין בה פחיטות פי המלוק כך בטולד הכנס והמס נוחמנו אין אמרו לבנים מעשה עוד ומכנינו אלא שלא יפסדו ומאלא הלמר מבוסה כל הימים [שבועות ו:]. **מלבנים** לבנים שלא יתלכלך אמרו [סנהדרין מד.]. **מפים.** לשון פיים [לקמן קמח:]. **ובחומרתו.** דבשת. מטוטרי' מלדוגו"ל בלע"ז יש לו לגמל במקום עטינת המשלו וע"ש שמחרבקנת תמיד וסכין שם בשם לרפואה קרויה בשמא כלאמרינן בג"מ דבשם כלאמרינן בג"מ דבשם כלאמרינן מזי לבמשלו דגמלי [ישעיה ל, ז]. **עקידת יד ורגל כיצחק.** יליו ורגליו מלאוריו הילים והרגלים מיחד היא עקידה והוא לשון (בראשית כב, ט) עקודים שהיו קרסוליהם לנגיס מקום שעוקדין אומן בו היה ליכר [בראשית כב, ט]. **דמיחזי כמאן דאזיל לחיננא.** אמרו מכמים משום מלאים הענין אלא יתמדוהו בלאיסור [לקמן סד:].

שית זונה. טוטריקון דשמוזות: שית. בית הבשת: שכובלין. לשון כבלי ברזל[ג] קשורה: ויקרא להם. בעשרים ושמים[ד] עיר שנתן שלמה לחירם משמעי קרא: מכובלין. מעוטפין ומקושרין: עבידתא. מגנרי"ת של מלך: חומטון. מלחה ומתבקעת: דמשתרגא בה כרשא. טוטבעת בה הרגל: עד בבלא. פרק התחמון שקורין קול"ה: שמכבנין. קושרין בגד סביבו ◦ביוס שעולד שלמרו נקי ומשמר למרו שלא יטנף: למילת. לעשות מלמרו כלי מילת[ה]: מכבנין. על[ו] שעושין כמין קרסי ממכת לחבר הבגד כמו תנתן כביתי לבתי (גיטין דף טו.)[ז] נוטק"ת בלע"ז: באנפי נפשה. ולא אפלוגתא דמתני': ואיכא דמתני. להא דשמואל אהא: כך הלכה. לדיבש מומר ולחלב אסור: אבל מי מפים. מי מטיל גולל ומבחין איזו לדיבש ואיזו לחלב והרואה אותם ברוכות לדיבש אומר לחלב הוא ואתי למישרי מרווייהו: בת"ק. דתמני'[ח] דשרי בתרוייהו: מתני' מטולטלת. י"מ מרדעת. והאחרון נראה בעיני דאי לעוטה שתחת הזנב קשורה ומתוברת לסרגא[ט] ואין תפול וטועמת דתמני' משום שמא תפול ומיתי לה הוא: לא עקוד ולא רגול. מפרשין בגמ' שעוקדים ידיהם עם רגליהם בכבלים[י] שלא יברחו: ולא יקשור גמלים זו לזו וימשוך. האחד כדמפרש בגמרא: ובלבד שלא יכרוך. החבלים בכרך אחד ובגמרא מפרש טעמא: גמ' בזנבו ובחוטרתו. לכיון דקשורה בשניהם לא נפלה: חוטרתו. תלדובו"א שיש לכל גמלים על גביהם: בשלייתה. לכיון דכאיב לא מנתמא לי' ול"ל מטולטלת[יא] כר קטן מלא מוכין ותתין לו תחת הזנב כדי שלא תשמיט הרלועה הבשר לפי שהמשוי שעל גבה כשהגמל יורד[יב] מכביד ויורד כלפי לוארה אלא שהרלועה מעכבתו: יד ורגל. אחד מן הידים ואחד מן הרגלים כובל ביחד: יד על גב זרועו. אחד מידיו כופף כלפי מעלה וקושר כדי שלא יהו לו אלא ג' רגלים[יג] לבדוק: שתי ידים. כאחד או שתי רגלים כאחד: ואכתי לא דמי. הלי תנא לדרב יהודה: רישא וסיפא ניחא. כדרב יהודה אבל מלעיטא דקתני או שתי ידים או שתי רגלים קשיא לדרב יהודה דלא קרי עקוד אלא יד ורגל לאחת בן אברהם דכתיב (מלאכת שלמה כב) ויעקד כפף ידיו ורגליו לאחוריו וקשר יד ורגל יחד ופשטא לוארו לאחוריו: לחינגא. לשוק למוכרם. מינגא[יד] ע"ש שסובבין את השוק מחולות מחולות עגולות של בני אדם: לעניין כלאים שבו. הלי שלא יכרוך דתמני' לא שייך בה איסור שבת אלא אם כלאים אסר ליה כדמפרש ואזיל: [טו]כלאים דחבלים. שיש בהן חבלי

שית זונה ונצורת לב: הרחלים יוצאות בבולות: מאי בבולות [א]שמכבלין[ב] אליה שלהן למטה כדי שלא יעלו עליהן הזכרים מאי משמע דהאי כבול לישנא דלא עביד פירי הוא דכתיב [ג]מה הערים [האלה] אשר נתת לי אחי ויקרא (להן[ד]) ארץ כבול עד היום הזה מאי ארץ כבול א"ר הונא[ה] שהיו בה בני אדם שמכובלין בכסף ובזהב אמר ליה רבא אי הכי היינו דכתיב ([ב]כי לא[ו]) ישרו בעיניו מפני שמכובלין בכסף ובזהב לא ישרו בעיניו אמר ליה אין כיון דעתידי ומפנקי לא עבדי עבידתא רב נחמן בר יצחק אמר ארץ חומטון היתה ואמאי קרי לה כבול דמשתרגא בה כרעא עד כבלא ואמרי אינשי ארעא מכבלא דלא עבד פירי: כבונות: מאי כבונות [ז]שמכבנין אותו למילת[ח] כדתנן שאת כצמר לבן[ט] מאי צמר לבן אמר רב ביבי בר אביי כצמר נקי בן יומו שמכבנין אותו למילת: והעזים יוצאות צרורות: איתמר רב אמר [י]הלכה כר' יהודה ושמואל אמר הלכה כר' יוסי ואיכא דמתני להא שמעתא באפי נפשיה רב אמר ליבש מותר ולא לחלב ושמואל אמר אחד זה ואחד זה אסור ואיכא דמתני לה אהא עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב משום ר' יהודה בן בתירא אמרו כך הלכה אבל מי מפים איזו ליבש ואיזו לחלב ומתוך שאין מכירים אחד זה ואחד זה אסור אמר שמואל ואמרי לה אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירא כי אתא רבין אמר ר"י[יא] הלכה כת"ק: מתני' ובמה אינה יוצאה לא יצא גמל במטולטלת לא עקוד ולא רגול וכן שאר כל הבהמות [יב]לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך אבל מכנים חבלים לתוך ידו וימשוך[יג] ובלבד שלא יכרוך: גמ' תנא [יד]לא יצא הגמל במטולטלת הקשורה לו בזנבו אבל יוצא הוא במטולטלת הקשורה בזנבו ובחוטרתו אמר רבה בר רב הונא יוצא הגמל במטולטלת הקשורה לה בשלייתה[טו]: לא [יא]עקוד ולא רגול: א"ר יהודה [יב]עקוד עקידת יד ורגל כיצחק בן אברהם רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור מיתיבי עקוד שתי ידים ושתי רגלים רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור הוא דאמר כי האי תנא דתניא עקוד עקידת יד ורגל או שתי ידים ושתי רגלים רגול שלא יכוף ידו ע"ג זרועו ויקשור ואכתי לא דמי בשלמא רישא וסיפא ניחא מצייתא קשיא אלא הוא דאמר כי האי תנא עקוד עקידת יד ורגל כיצחק בן אברהם רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור: ולא יקשור גמלים: מאי טעמא אמר רב אשי משום דמיחזי [יג]כמאן דאזיל לחינגא: אבל מכנים[יד]: אמר רב אשי לא שנו אלא לענין כלאים כלאים דמאי אילימא כלאים דאדם והתנן [טו]אדם [יא]מותר עם כולם לחרוש ולמשוך אלא כלאים דחבלים והתניא[טז] [יב]התוכף [יג]תכיפה אחת אינה חיבור לעולם כלאים דחבלים והכי קאמר ובלבד שלא יכרוך ויקשור אמר שמואל [יד]ובלבד שלא יצא [חבל[יז]] מתחת ידו טפח והא תנא דבי שמואל טפחיים אמר אביי השתא דאמר שמואל טפח ותנא דבי שמואל [טו]טפחיים שמואל [יא]הלכה למעשה אתא לאשמעינן והתניא

עד רב

כבלא. מפרש ר"י עד השוק כדאמר בפ' במה אשה (לקמן דף סג.): בירית בתחת כבלים בשתים שמנימין הכבלים בשוק: אמר ליבש מותר בו. וא"ת לימא מר הלכה כמר וי"ל משום [יא]דאיכא דמפקי להו לתנאי[יב]:

הלכה

כר' יהודה בן בתירא. הא לנקט ר' יהודה בן בתירה ולא נקט ר' יוסי משום דבמקום שאין עושין כלל אלא כדי ליבש שרי ר' יהודה בן בתירה דלא שייך התם מי מפיס ור' יוסי אוסר משום דילמא נפיל[יג]: ר"ת גריס[יד]

אמר

רב הלכה כת"ק ושמואל אמר כו' וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן הלכה כתנא קמא ואתי שפיר איכא דמתני לה לדרב ושמואל דלעיל אהא:

והתנן

אדם מותר עם כולם לחרוש ולמשוך. וא"ת אפי' יהא אדם נמי אסור תקשה דמאי כלאים שייך הכא כיון שאינו מושך בעגלה ובקרון דהא בשבת איירי ואין לומר דאסור להנהיג בכלאים אפי' לא ימשוך שוס דבר דאם כן יהא אסור להוליך ולהזיז ממקומו שור פסולי המוקדשין דמשיב כשני מיינים דלאמרי' בפרק בתרא דמכות (דף כב) המנהיג בשור פסולי המוקדשין לוקה גוף אחד הוא ועשאו ככתוב שני גופים וי"ל דה"ק אילימא כלאים דאדם והא דקתני ובלבד שלא יכרוך בחוט קאמר כדאוקימנא לעיל (פ"ב דף כג.) ולא בשמן שריפה דאיירי ביו"ט ומיירי שמושכין שוס דבר אי נמי י"ל דמשיב משיכה מה שנושאים שייסס את התבלים:

מ"ט

רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירא כי אתא רבין אמר ר"י הלכה כת"ק: מתני' ובמה אינה יוצאה לא יצא גמל במטולטלת לא עקוד ולא רגול וכן שאר כל הבהמות לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך אבל מכנים חבלים לתוך ידו וימשוך ובלבד שלא יכרוך: גמ' תנא לא יצא הגמל במטולטלת הקשורה לו בזנבו אבל יוצא הוא במטולטלת הקשורה בזנבו ובחוטרתו אמר רבה בר רב הונא יוצא הגמל במטולטלת הקשורה לה בשלייתה: לא עקוד ולא רגול: א"ר יהודה עקוד עקידת יד ורגל כיצחק בן אברהם רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור מיתיבי עקוד שתי ידים ושתי רגלים רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור הוא דאמר כי האי תנא דתניא עקוד עקידת יד ורגל או שתי ידים ושתי רגלים רגול שלא יכוף ידו ע"ג זרועו ויקשור ואכתי לא דמי בשלמא רישא וסיפא ניחא מצייתא קשיא אלא הוא דאמר כי האי תנא עקוד עקידת יד ורגל כיצחק בן אברהם רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור: ולא יקשור גמלים: מאי טעמא אמר רב אשי משום דמיחזי כמאן דאזיל לחינגא: אבל מכנים: אמר רב אשי לא שנו אלא לענין כלאים כלאים דמאי אילימא כלאים דאדם והתנן אדם מותר עם כולם לחרוש ולמשוך אלא כלאים דחבלים והתניא התוכף תכיפה אחת אינה חיבור לעולם כלאים דחבלים והכי קאמר ובלבד שלא יכרוך ויקשור אמר שמואל ובלבד שלא יצא [חבל] מתחת ידו טפח והא תנא דבי שמואל טפחיים אמר אביי השתא דאמר שמואל טפח ותנא דבי שמואל טפחיים שמואל הלכה למעשה אתא לאשמעינן והתניא

ומשום כלאים. והתנן בכלאים בסוף פרק ח' אדם מותר עם כולם לחרוש ולמשוך אלא משום כלאים דחבלין חיישינן דלמא חבל אחד צמר ואחד פשתים וכיון שיכרוך עובר משום כלאים. והתנן התוכף תכיפה אחת אינה חבור הגה תכיפה שהיא כגון תפידה אחת אינה חיבור וכ"ש כריכה שאינה חיבור ושנינן מתניתין לא יכרוך ויקשור שנמצאת כריכה ותפידה כעין שתי תכיפות. אמר שמואל ובלבד שלא יהא אפסר יוצא מתחת ידו טפח ואסיק' הלכה למעשה שלא יהא אפסר יוצא מתחת ידו טפח כלומר אינו משולשל האפסר מתחת ידו כדי כריכה וכן לא יהא אפסר הניתן בראש הבהמה

ראש

מסורת הש"ס
עם הוספות

א) שבועות ה: גנגיס פרק ג מ"ח, ב) [שבועות ו:], ג) [ממיד לח.]: ד) לקמן ע"ב [בילה דף לג.], ה) בלאים פ"ח מ"ו [נ"ק לד:], ו) בלאים פרק ט מ"ו [יומות ה: מגמות לט.], ז) [בילה מט.], ח) [גרלות כד. ושם נסמן], ט) תחלים קמט ה, י) [עי' רש"י יחזקאל כז יח ד"ה ולמר למר], כ) וכ"ה משנה בבבא בתרא קנו:, ל) יבמות ה:, מ) [ומיין מופסות מגמות ל: ד"ה ולימא].

גליון הש"ם

רש"י ד"ה שמכבנין וכו' ביום שנולד. עי' רש"י יחזקאל כז יח: שם ד"ה כלאים דחבלים וכו' דבר שאין מתכוין אסור. עי' לקמן קמ ע"א ברש"י ד"ה אבל מטו. [ממש"ו וע' בהר"ש פ"ט דכלאים מעשה ג' (ד"ה אפילו לגנוב)]: תוס' ד"ה רב אמר וכו' דאיכא דמפקי להו לתנאי. כעין זה מגילה לב ע"ב:

הגהות וציונים

א) כת"י שכובלין (וכ"ה ברש"י): ב) [צ"ל להם] (גלילן): ג) "א"ר הונא" ליתא בדפו"י ונוסף ע"פ המהרש"ל (דפו"ר) והמהר"ם, והעיר הדק"ם שרבא לא ראה את רב הונא, וכתב שהנוסחא הנכונה היא כמ"ש בילקוט שמעוני מלכים א, ט **א"ר המנונא** וכ"ה בכת"י אחד: ד) [צ"ל ולא] (גלילן): ה) ר' יוחנן (דפו"י): ו) "וימשוך" ל"ג (מלאכת שלמה): ז) צ"ל לו בשלייתו (יעב"ץ): ח) צ"ל אבל מכניס כו' (מהרש"ל דפו"ר): ט) [צ"ל והתנן] (גלילן): י) כ"ה ברש"י, אולם ליתא בכל הדפו"י וברא"ש ובכת"י (דקדוקי סופרים): יא) "ושתים" נמחק (יעב"ץ): יב) בכת"י נוסף על שם שערשין: יג) דמתניתין. עיין מהרש"א: יד) בכת"י ומחוברת היא בסרגא: טו) ס"א בהבלים (חכמת מנוח): טז) רש"י כתב כאן פירוש שלישי על מטולטלת (ועיין מהרש"ל): יז) בכת"י כשהגמל יורד במורד: יח) בכת"י נוסף שלא יוכל לברוח: יט) בהגהות הב"ח על הרש"י שברי"ף נוסף לשון מחול: כ) דבור זה שייך אחר ד"ה "והתנן" (ב"שם) וכ"ה ברש"י שברי"ף: כא) היינו שהקשירה היא בב' תכיפות, וכשיטת הראשונים דבעינן ב' קשרים (ב"י, ב"ח, שנות אליהו), אבל המרדכי ס' שמב הביא פירש"י כריכה וקשירה היינו שתי תכיפות, ויש שגרסו ברש"י כשתי תכיפות (שנות אליהו בשם הב"י עי"ש) והיינו דקשר אחד מצטרף עם הכריכה להיחשב כב' תכיפות, עיין רבינו חננאל: כב) עיין מהר"ם שרוצה להגיה במקום "דלמא נפיל" שצ"ל משום משאוי: כג) ד"ה "הלכה" וד"ה "אמר רב" הכל דבור אחד (מהר"ם):

ליקוטי רש"י

חינגא. מחול ועל שם שבני אדם סובבים והולכים בשוק כעין סובבות במחולות קרי ליה מגגא [בערוך לג.]. התוכף תכיפה אחת. מכיפה פוי"ט שתוקב מתיכה אחת במתכת ומיכר כלאים בגד צמר ובגד פשתים יחד. אינה חיבור. בפשוט משמי מכיפות לתכי כתיב יחמיו על שיתכבדם יחד יפה [בבמות ה:]. תנא דבי שמואל. בפוסקפת שקידר שמואל מתגנים שלבאים כמו שקדרו רבי מיא ורבי אושעיא וכמו שקידר רבי אא אמשנה. שמואל הלכה למעשה אתי לאשמעינן. שהכא לשאול הלכה לעשות מעשה מורין לו אסור ומי מזיגו מיגים דעביד לא מתיגן מדים דהלכה למורה ואין מורין בן [בערוך כפ.]. הלכה למעשה. להורות על המעשה [ע"ז עד.].

עין משפט
נר מצוה

לא א ב ג ממי' פ"ב מהל' שבת הלכה יב סמג לאוין סה טוש"ע ס"ח סי' שם סעיף ו:
לב ד ממי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעי' טו:
לג ה ממי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף יג:
לד ו ממי' שם טוש"ע שם סעיף יד:
לה ז ממי' פ"ע מהל' כלאים הלכה יז"ד סמג לאוין רפ"נ טוש"ע י"ד סי' ז' סעיף טז:
לו ח ממי' פ"ע מהל' כלאים הלכה כד סמג לאוין רפ"נ טוש"ע י"ד סי' ז' סעיף כ:
לז ט ממי' פ"כ מהל' שבת הלכה ט סמג לאוין סה טוש"ע ס"ח סי' ז"ח סעיף טז:

תורה אור השלם

א) וַיֹּאמֶר מָה הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי אָחִי וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ כָּבּוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
[מלכים א' ט, יג]

ב) וַיַּצֵּא חִירָם מִצֹּר לִרְאוֹת אֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר נָתַן לוֹ שְׁלֹמֹה וְלֹא יָשְׁרוּ בְּעֵינָיו:
[מלכים א' ט, יב]

רבינו חננאל

כבולות. מלשון כבלים כדכתיב ארץ כבול וגו' ופי' [דמשתקעא] כרעא בגוה כי כבלא שהיא עפרא וחול חו היא חומטון. כבונות. מכבנין עור הטלה מיום לידתו עד ח' ימים וזהו צמר רך הנקרא (מילא) [מילח]. ר' יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב. כיון דאשתכח ת"ק דבריתא כר' יהודה דמתניתין ורב אמר הלכתא כוותייהו אמר הלכה כמותם ואפי' ר' יהודה לא חלק אלא אמר כך הלכה לצרור דדי בהבמה לצמקן כדי שתתעבר הבהמה מותר אבל מי מפיס כלומר מי המבחין בין קשירת דד ליבש לקשירת דד לחלב. וקי"ל הלכתא כרב באיסורי וכן הלכתא ואע"פ שר' יוסי חולק: לא יצא הגמל במטולטלת כו'. תנא [לא] יצא הגמל במטולטלת בחטרתא שתכנס בו הרוח אבל יוצא בזנבו הקשורה בחטרתו שלא תכנס בו הרוח. לא עקוד ולא רגול. אוקמה רב יהודה עקוד יד ורגל כעקידת יצחק בן אברהם רגול שלא יכוף על זרועו ויקשור ותניא כוותיה ולא יקשור גמלים זה בזה וימשוך: ירושלמי שלא יהו אומרים פלוני יוצא לעשות מלאכתו בשבת. פי' חינגא שוקי מלשון חגאיד חגיגת נכרים. אבל מכנים הוא חבלים לתוך ידו ובלבד שלא יכרוך. אחינו למימר הא דתנן ובלבד שלא יכרוך משום דנראה כאלו מושך האדם עם הבהמה